

Tărâmul lui Andilandi vă oferă

Rățoiul cel urât

de Hans Christian Andersen

fost odată ca niciodată un conac foarte vechi, înconjurat de șanțuri adânci. Șanțurile erau pline cu apă, iar pe marginea lor creșteau bălării mari și stufoase. Și erau atât de încălcite încât te puteai rătăci printre ele ca printr-o pădure. Ei bine, în aceste bălării sta pitită o rață care-și clocea ouăle. Rața se plictisea grozav pentru că nimeni nu venea să vadă ce mai face. Suratele ei mai degrabă se plimbau, decât să stea de vorbă cu dânsa.

Dar iată că nu dură mult și se crăpă primul ou. După puțin timp, urmă la rând altul, apoi încă unul. Și tot așa, până când crăpară toate!

- Chiu-chiu! s-auzea din toate părțile, semn că rățuștele tocmai scosuseră capul din găoace.

- Mac-mac! zise atunci rața. Și toți bobocii începură să măcăie, cum se pricepură mai bine, și să privească-n jur, printre buruieni.

- Ce mare-i lumea! se minunară rățuștele.

Și asta nici nu era de mirare, căci aveau acum mult mai mult loc decât avuseseră înainte, când stăteau în ou.

- He, he! Credeți voi că asta e toată lumea? le spuse mama-rață. Lumea se întinde hăt-departe, dincolo de grădină, până la ogoarele preotului. Dar până acolo nici măcar eu n-am ajuns încă. Sunteți toți aici? mai întrebă ea, ridicându-se din cuibar și cercetându-și fostele ouă cu luare aminte.

- Hm, nu păreți a fi cu toții aici, gândi ea cu voce tare. A mai rămas un ou în cuib, și-i cel mai mare. Of, oare cât o să mai țină? se văicări biata mămică, așezându-se înapoi în cuib. Am început să mă satur!

- Ei, cum e? Merge, merge? întrebă o rață bătrână, ce tocmai venise în vizită.

- Mai am un ou, zise mama-rață, dar nu știu ce-i cu el de nu mai crapă odată.

- Dar ceilalți au ieșit deja, se miră rața cea bătrână.

- Da, oftă mama-rața. Nu-i așa că sunt cele mai frumoase rățuște din lume?

- Ia să văd și eu oul acela care nu vrea să crape, ceru bătrâna. Poate fi unul de curcă. Îți spun fiindcă am pățit-o și eu odată, și am avut mari neazuri, să știi. Puilor de curcă le e tare frică de apă! Oricât mă căzneau, nu reușeam cu niciun chip să-l fac să intre-n apă. Măcăiam de mi se usca gâtlejul, da' tot degeaba. Dă-mi să văd oul! Da, e de curcă, zise, cu gravitate, bătrâna. Nu mai pierde vremea cu dânsul, mai bine învață-i pe ceilalți bobocii cum să înoate.

- Am să-l mai clocesc puțin, zise mama-rață. L-am clocit atât, am să mai sed puțin în cuibar, că n-o fi foc.

- Cum poștești! zise bătrâna, apoi plecă.

După o vreme crăpă și oul cel mare.

- Chiu, chiu! zise puiul, ieșind și el din găoace.

Rața îl privi lung. Bobocul ei era foarte mare și nespus de urât.

- Da' mare-i! Coșcogeamitea rățoiul! se minună biata mămică. Hm, dar nu seamănă deloc cu celelalte... Să fie oare totuși un pui de curcă? Ia să vedem! Am să-l vâr în apă, chiar dacă va trebui să-l împing cu de-a sila! zise mama-rață.

A doua zi fu vreme frumoasă, așa că rața își duse toata familia la baltă.

Mama zicea „mac-mac”, iar rățuștele intrau, una câte una, în apă. Apa le venea până peste cap, dar ele ieșeau cu ușurință la suprafață și înotau de minune. Chiar și puiul cel urât și cenușiu se arătă a fi un foarte bun înotător.

- Nu e de curcă, își spuse mama-rață în sinea ei. Uite ce bine dă din piciorușe și ce drept se ține. E copilul meu cu siguranță! Și, la urma urmei, dacă te uiți mai bine la el, e chiar drăguț...

După o vreme, ieșiră din apă, și mergând agale pe drum, ajunseră tocmai în curtea rațelor. Acolo era zarvă mare. În curte trăiau două familii care tocmai se luaseră la ceartă pentru un cap de scrumbie. În scurtă vreme însă se potoliră, fiindcă de undeva, nu se știe de unde, răsărise o mătă care le luă capul de scrumbie și-l mâncă ea.

- Așa merg lucrurile pe lumea asta! le spuse rața bobocilor ei. Pisica e stăpână aici, în ogradă! Țineți-vă bine pe picioare, adăugă ea imediat după aceea. O vedeți pe rața aceea bătrână? Aveți mare grijă să

măcăiți cuviincios atunci când treceți pe lângă dânsa! îi povățui rața. E cea mai simandicoasă dintre toate câte trăiesc în curtea aceasta. E de neam spaniol! De aceea e și atât de grăsană.

- Ce poartă la picioare? întrebă rățoiul cel urât.

- Are o panglică roșie. Aceasta este cea mai mare cinste pe care o poate căpăta o rață! Înseamnă că ea nu trebuie cu niciun chip să se piardă și că e bine să fie cunoscută de toată lumea, dobitoace și oameni deopotrivă. Plecați-vă de îndată gâturile dinaintea ei și măcăiți! le porunci rața.

Rățuștele făcură întocmai cum le îndemnase mama-rață, în timp ce restul păsărilor din ogradă se uitară lung la ele. Una dintre rațe spuse, voce tare:

- Ei, poftim! Nu eram destule și așa, ele ne mai lipseau! Și uite-o pe aceea cât e de urâtă!

- Nu! Nu se poate, e mult prea urâtă! adăugă o alta, care se și repezii la rățoiul cel urât și-l ciupi de ceafă.

- Lasă-l în pace! sări mama-rață. Ce ți-a făcut?

- Nu ne-a făcut nimic, dar e atât de mare și de ciudată, că trebuie numaidecât s-o luăm la bătaie.

- Frumoși copiii! zise și rața ce purta panglică la picior. Toți sunt frumoși, numai unul n-a ieșit cum trebuie. Ar trebui făcut din nou! măcăi ea, plină de importanță.

- Dar asta nu se poate, coană mare! zise mama-rață, nespuse de amărâtă. E drept că nu-i frumoasă rățușca mea, dar e tare blândă și înoată la fel de bine ca și celelalte. Ba chiar mai bine decât ele! Eu cred că are să crească frumos și, cu vremea, are să se facă mai mică. A stat prea mult în ou. De aceea a căpătat înfățișarea aceasta, ciudată, adăugă mama-rață, destul de rușinată.

Apoi își mângâie bobocul cel urât și-i netezi penele pe care i le zburlișeră celelalte păsări aflate în ogradă.

- De altfel, spuse ea, e rățoi, așa că n-are prea mare importanță dacă-i mai urâțel. Eu cred că are să se facă zdrăvan, se vede de pe acum.

- Măcar celelalte sunt drăguțe, zise bătrâna. Ei, simțiți-vă ca la voi acasă și, dacă găsiți pe undeva vreun cap de pește, puteți să mi-l aduceți.

Și așa au rămas rățuștele în ogradă, „ca la ele acasă”.

Doar pe bietul rățoi cel urât toate celelalte rațe îl ciupeau. Și nu numai rațele, dar și găinile.

- E prea mare! comentă până și curcanul.

Curcanul se credea împărat, fiindcă venise pe lume cu pinteni și se repezea întruna la rățoiul nostru, umflându-se în pene. Iar bietul rățoi nu mai știa unde să se ducă și ce să mai facă. Era tare necăjit din pricină că era atât de urât și că toate păsările din curte râdeau de dânsul.

Așa a trecut ziua cea dintâi, dar după aceea a fost din ce în ce mai rău. Toți îl alungau pe bietul rățoi cel urât. Până și surorile lui îl ocărau, zicându-i: „De te-ar prinde mâța, urâtenia pământului!” Iar de la o vreme chiar și mama-rață ajunsese să zică, atunci când nu-l știa prin preajmă: „Mult mai bine i-ar fi dacă ar pleca din ogradă!”

Auzind acestea, rățoiul cel urât nu mai putu să rabde și sări într-o zi gardul, părăsind ograda.

Și merse el ce merse, până când ajunse la balta cea mare, unde-și au sălașul rațele sălbatice. Aici rămase peste noapte, pentru că era tare ostentit și nespus de amărât.

A doua zi, rațele sălbatice o văzură pe tovarășa lor cea nouă și-o priviră lung.

- Ce fel de pasăre ești? întrebă una dintre rațele sălbatice.

Rățoiul se întoarse în toate părțile și salută cât de frumos se pricepu.

- Grozav ești de urât! fură de părere rațele sălbatice. Dar în sfârșit, nouă puțin ne pasă de asta, atât timp cât nu-ți vine-n gând să te însori cu vreo pasăre din neamul nostru.

Bietul rățoi numai la asta nu se gândea! Vroia doar să stea și el în stuf și să bea puținică apă de baltă. Așa că rămase acolo vreo două zile, până când niște pocnete ciudate umplură balta. De peste tot n-auzeai decât poc-poc! Se pornise vânătoare mare!

Vânătorii stăteau de jur împrejurul păpurișului și unii ședeau chiar pe ramurile copacilor ce se întindeau deasupra stufului. Fumul albastru al prafului de pușcă plutea, ca un nor greu peste copacii întunecați și se împrăștia deasupra apei. Rățoiul cel urât auzi cum se apropiau câinii de vânătoare și inima îi tresălta, să-i spagă coșul pieptului nu alta.

Bietul de el nu mai putea de spaimă! Când își întoarse capul, văzu un câine mare și fioros ce răsărise, ca din senin, lângă dânsul. Limba îi spânzura din gură, iar ochii îi luceau groaznic. Își întinse botul spre rățoi, și-și rânji dinții, apoi plecă de acolo fără să-l înșface.

- Mulțumescu-ți ție, Doamne! oftă rățoiul cel urât. Sunt atât de slut, că nici măcar câinii nu se îndură să mă înșface.

Și rățoiul mai stătu pitit o vreme, până ce grindina de alice ce cădea peste păpuriș se domoli. Într-un târziu se făcut liniște, dar bietul rățoi tot nu îndrăznea să se miște. Așa că mai rămase vreo câteva ceasuri nemiscat, după care ieși din baltă și-o porni la vale, peste câmp. Vremea se stricase, iar vântul bătea cu putere mare, pregătindu-se de furtună.

Spre seară, ajunse la un bordei, care era atât de dărăpănat, încât nici el singur nu știa în care parte să se răstoarne și de aceea, deocamdată, rămânea tot în picioare.

Vântul începuse să bată destul de tare, astfel încât rățoiul fu nevoit să se ghemuiască jos, lângă bordei și să se sprijine de el ca să nu cadă. Vijelia se întetea. Deodată rățoiul văzu că ușa de la bordei ieșise din țâțâni și atârna așa, strâmbă, că prin deschizătură puteai să intri înăuntru. Ca să scape de vânt, rățoiul nu mai stătu prea mult pe gânduri și intră-n bordei.

În coliba aceea locuiau o bătrână, un motan și o găină. Motanul se pricepea să toarcă și împrăștia scânteii când îl frecai pe spate, iar găina știa să facă ouă. Din cauza asta bătrâna iubea găina de parcă ar fi fost copilul ei.

De dimineață, când dădură cu toții cu ochii de rățoi, motanul începu să toarcă, iar găina se grăbi să cotcodăcească.

- Ce ești? întrebă bătrâna, care gândi că are înaintea o rață mare și grasă, care se rătăcise. Ei, să știi că mă bucur! adăugă ea. Acum voi mânca și ouă de rață. Numai de n-ai fi rățoi, mai spuse baba. Trebuie să te pun la încercare!

Zis și făcut! Bătrâna puse rățoiul la încercare, timp de trei săptămâni, dar nici vorbă de ouă.

În vremea aceasta, motanul și găina, care erau stăpânii de netăgăduit ai casei ziceau întruna: „Noi și lumea”, închipuindu-și de bună seamă că ei sunt jumătate din lume, și încă cea mai fină. Rățoiul era de altă părere în privința asta, dar găina nici nu voia să stea de vorbă.

- Poți să faci ouă? întrebă ea.

- Nu.

- Atunci ține-ți gura!

Iar motanul spunea:

- Poți să te alinți, să torci și să scoți scânteii?

- Nu.

- Atunci n-ai voie să ai nicio părere când vorbesc alții mai înțelepți decât tine.

Astfel că rățoiul încetă să le mai vorbească, mulțumindu-se doar să șadă, tăcut, într-un colț. Deodată însă își aminti de aerul curat de afară, de lumina soarelui și de apă. Și-l cuprinse o poftă grozavă să înoate. Așa că nu se putu opri și-i spuse și găinii.

- Ce te-a apucat? cotcodăci găina. N-ai nicio treabă și de asta îți trec prin cap tot felul de prostii. Fă ouă sau toarce și ai să vezi că n-ai să te mai gândești la fleacuri.

- Dar e atât de frumos să plutești deasupra apei! zise, de îndată, rățoiul. Ori să-ți vâri capul în apă și să te scufunzi!

- Ce mai plăcere o mai fi și asta! zise găina. Ia întreabă-l pe motan, care-i mai deștept decât toți motanii, dacă lui îi place să înoate ori să-și vâre mustățile-n apă. Că despre mine nici nu mai vorbesc! Apoi cată de-o întreabă și pe stăpâna noastră cea bătrână, care-i mai înțeleaptă decât toată lumea! Crezi tu că ea are poftă să înoate și să se bage cu capul în apă?

- Voi nu mă înțelegeți! răspunse rățoiul.

- Nu te înțelegem? Atunci cine te-o mai fi înțelegând? Doar n-ai fi vrând să fii tu mai deștept decât motanul și decât bătrâna la un loc. Asta ca să nu mai pomenesc și de mine! Mai bine i-ai mulțumi lui Dumnezeu de norocul pe care ți l-a hărăzit. Stai în casă, la căldură, și ai de la cine să-nveți lucruri folositoare... Eu îți zic așa: fă bine de învăță să faci ouă ori măcar să torci și să scoți scânteii!

- Ba eu cred c-am să plec iar în lumea largă! zise rățoiul.

- Atunci pleacă! cotcodăci, în ciudată, găina.

Rățoiul merse el ce merse, până dădu din nou de o baltă. Acolo înotă și se scufundă în voie, chit că nicio altă vietate nu îndrăznea să se apropie de dânsul, atât li se părea de urât.

Odată cu venirea toamnei, se făcu din ce în ce mai frig. Norii atârnavu greu și erau albi precum omătul. Bietul rățoi n-o ducea bine deloc. Într-o seară, tocmai când soarele stătea să apună, pe lac își făcu apariția un cârd de păsări mari și frumoase.

Rățoiul nostru nu mai văzuse niciodată niște păsări atât de frumoase. Erau albe ca zăpada și aveau niște gâturi lungi și nemaipomenit de mlădioase. Erau lebedele. Glasul lor avea un sunet cu totul deosebit. Au stat puțin, apoi și-au întins aripile largi și mărețe și-au plecat mai departe în țările calde, cu lacuri albastre.

Când lebedele s-au înălțat sus de tot, tocmai în înaltul de necuprins al cerului, pe rățoi îl cuprinse o neliniște ciudată. Nu mai putea sta locului, se tot învârtea în apă ca un prâznel, își tot lungea gâtul în sus către lebede și scotea niște țipete atât de ascuțite și de neobișnuite, încât până și dânsul se sperie de ele.

Nu putea nicidecum să uite păsările acelea frumoase și fericite, iar atunci când acestea dispărură în zare, rățoiul cel urât se băgă cu capul la fund, apoi se ridică dintr-odată din nou la suprafață, de parcă-și ieșise cu totul din fire, nu alta.

Nu le pizmuia. Cum s-ar fi putut ea gândi să-și dorească o asemenea dragălășenie? Dar le admira nespul!

Nu trecu mult de la plecarea lebedelor și veni iarna. Rățoiul fu nevoit să înoate întruna încoace și încolo, ca să nu lase apa să înghețe cu totul în jurul lui. Noaptea însa copca în care stătea se făcea din ce în ce mai îngustă...

Într-o bună dimineață, se întâmplă să treacă pe acolo un țăran și, văzându-l zgribulit, sfărâmă gheața și duse rățoiul acasă, la nevastă și la copiii.

De-abia își veni rățoiul în fire, că puii de țăran și începură să se joace cu dânsul. Dar el, crezând că vor să-l bată,

de teamă sari drept în oala cu lapte, apoi în putinelul cu unt, apoi din nou în căldarea cu lapte și apoi o luă de la capăt. Și avea o mutră!

Femeia se luă cu vătraiul după el, copiii alergau și ei să-l prindă, râzând și țipând. Noroc că s-a deschis ușa și rățoiul reuși să se furișeze afară și să se așeze-n zăpada ce tocmai căzuse. Ar fi prea trist să povestim ce-a mai îndurat și prin câte a mai trecut bietul rățoi în iarna aceea.

Nu după multă vreme însă veni din nou primăvara. Se făcu cald, iar rățoiul cel urât stătea pitit în păpurișul bălții.

Deodată rățoiul văzu că poate să-și întindă larg aripile și că are în aripi o putere mai mare decât avusese până atunci. Și-și luă deodată zborul. Fără să prindă de veste, ajunse într-o grădină mare, în care merii tocmai ce dăduseră-n floare, iar tufele de liliac miroseau pătrunzător.

„Cât de frumos e aici!” gândi rățoiul nostru. Dar atunci când dintre trestii ieșiră trei lebede ce pluteau domol pe luciul apei, rățoiul cel urât fu cuprins de o mâhnire ciudată.

„Dacă am să mă apropiu de păsările acelea frumoase, mă vor bate până mă vor omorî, fiindcă sunt așa de urât. Eh, da' nu-mi pasă!” își zise în gândul lui rățoiul, plin de amărăciune. „Mai bine să mă omoare ele, decât să mă ciupească rațele, să mă bată găinile, să-mi dea cu piciorul fata care îngrijește orătăniile ori decât să rabd de frig și de foame întreaga iarnă.”

Acestea fiind zise, rățoiul își luă zborul către lebede. Lebedele, când îl vazură, începură să dea din aripi și se îndreptară spre el.

- Omorâți-mă! zise biata pasăre, și-a plecă capul pe luciul apei, așteptându-și, smerită, sfârșitul.

Dar când colo, ce să vezi? În apă se văzu pe ea, numai că acum nu mai era o pasăre cenușie și urâtă, ci era o lebădă de toată frumusețea.

„Nu-i nimic dacă te naști printre rațe, dacă ai ieșit dintr-un ou de lebădă!” își zise în gând pasărea noastră. Și nu-i părea rău că îndurase atâtea neazuri. Iată că acum se putea bucura-n tihnă de fericirea ei.

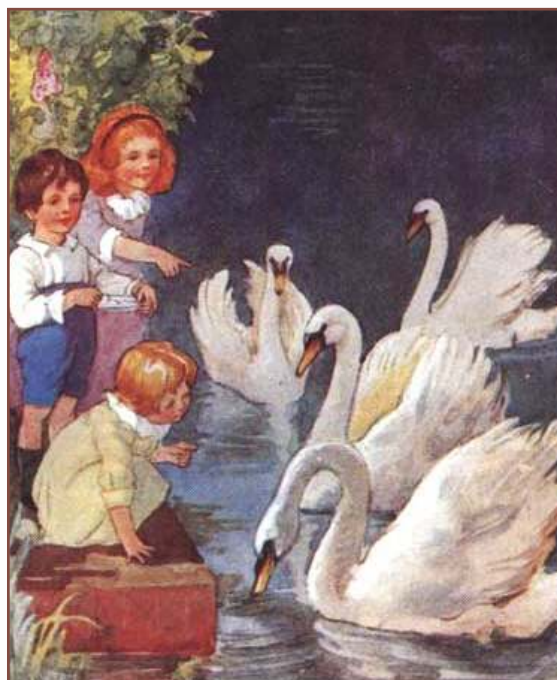
Lebedele care se apropiară de dânsa, o dezmiardară cu pliscurile. Iar în grădină, în scurtă vreme, veniră și câțiva copii, care aruncară în apă pâine și grăunțe. Deodată, cel mai mic dintre copii strigă, bucuros:

- Uite, a mai venit încă una!

Când îl auziră ceilalți copii, chiuiră de bucurie și strigară și ei:

- Da, a mai venit încă una! Iar aceasta care a venit acum e cea mai frumoasă dintre toate!

Lebada cea tânără se rușină și-și ascunse capul între aripi. Era foarte fericită, dar nu se mândrea deloc, pentru că o inimă bună nu e niciodată mândră. Se gândea doar cum fusese ea de prigonită și de batjocorită, și iată că acum toți spuneau că e cea mai frumoasă dintre toate păsările. Până și liliacul părea să-și aplece

crengile în apă înaintea ei, iar soarele strălucea călduț și domol. Lebăda își întinse aripile, își înalță gâtul și grăi:

- Pe vremea când eram un biet rățoi urât nici în vis n-aș fi sperat la atâta fericire!

sfârșit

Mai multe povești puteți descărca de pe *Tărâmul lui Andilandi*

Redactor: **Sînziana Popescu**

Editor document .pdf: **Dan Miha**

Ilustrații de **Margaret Tarrant**, din *Fairy Stories from Hans Christian Andersen*, volum publicat de Ward, Lock & Co., Londra, 1910

Copyright (c) 2007 - Andilandi.ro. Redistribuirea publică, prin orice mijloace, a prezentei versiuni pdf este interzisă, în condițiile legii, fără acordul scris al proprietarilor site-ului. Utilizarea personală și/sau distribuirea într-un cerc restrâns, către prieteni, este liberă și neîngrădită.